

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«26» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136654
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма: 2285/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробник:

Братусь І.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Братусь І.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва О. В. Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» О. В. Школьна

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2018 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 2019/2020 н.р. (підпис) (О.В. Школьна) (ПІБ), «29» 08 2019 р., протокол № 8

На 2020/2021 н.р. (підпис) (О.В. Школьна) (ПІБ), «27» 08 2020 р., протокол № 7

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» __ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	5	5
Семестр	9	9
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	0
Семестровий контроль	30	0
Самостійна робота	50	104
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Художня культура» є засвоєння студентами знань з історії основних видів мистецтв, опанування ними магістральних напрямків розвитку художньої культури. Викладання дисципліни спрямоване на формування групи загальних компетенцій (світоглядно-громадянської, інформаційно-комунікативної, самоосвітньої й дослідницької), а також фахових компетентностей (естетико-культурологічну, мистецько-аналітичну).

Завданнями навчальної дисципліни є:

- опанування систематизованих знань про шляхи розвитку світової художньої культури,
- засвоєння теоретичних знань про магістральні художні процеси у світовому історико-мистецькому процесі,
- оволодіння мовою певних мистецьких напрямків та знайомство з відповідною фаховою термінологією,
- ознайомлення з цінностями, ідеалами, естетичними нормами різних культурно-історичних епох, національних напрямів і шкіл у мистецтві на прикладі найбільш значимих творів,

- розвиток почуттів, емоцій, образного, асоціативного та критичного мислення,
- виховання художньо-естетичного смаку і культури сприйняття мистецького твору, толерантності, поваги до культурних традицій народів світу,
- формування в майбутніх фахівців навичок використання набутих знань та вмінь для розширення свого світогляду, пізнавального інтересу, вдосконалення художньо-естетичного рівня, усвідомленого створення власного культурного середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; знання і розуміння предметної області і розуміння професії; здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей; здатність бути критичним та самокритичним
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; вміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності; здатність взаємодіяти з іншими людьми у конструктивному ключі, навіть при вирішенні складних питань; відповідально ставитися до завдань і обов'язків
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі
	ЗК 4	Інформаційна: здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до розроблення і управління проектами; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
	ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК 6	Самоосвітня: Здатність навчатися та самонавчатися; здатність працювати автономно
	ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу;

		здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми; здатність застосовувати знання на практиці; здатність приймати обґрунтовані рішення; можливість взяти на себе ініціативу та змінювати дух підприємництва й допитливості; здатність оцінювати і підтримувати якість роботи; здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 7	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Студенти мають знати:

- специфіку виражальних засобів різних видів мистецтв;
- основні культурно-історичні епохи, стилі, напрями і національні мистецькі школи та їхні духовні, моральні й естетичні домінанти;
- ідейні та естетичні причини появи та зміни творчих методів, їх взаємозв'язок на духовному та художньому рівні;
- особливості художньої мови, комунікативних кодів мистецьких феноменів загальносвітового значення.

вміти:

- визначати характер культурних і мистецьких явищ сучасності на основі компаративного зіставлення з минулим світовим досвідом;
- синхронізувати культурно-мистецькі феномени вітчизняної та світової художньої культури;
- давати особистісну оцінку явищ сучасного мистецького життя, пріоритетів та напрямів культурної політики держави;
- мотивовано організовувати пізнавальну діяльність (від постановки цілей до одержання і оцінки результатів) та самостійно вибирати критерії для компаративного аналізу і оціночного визначення культурно-мистецьких явищ різних епох і народів;

- одержувати потрібну інформацію з різноманітних джерел, використовувати мультимедійні ресурси та комп'ютерні технології;
- застосовувати здобуті знання у педагогічній, гуманітарно-політичній, просвітницькій та культуротворчій діяльності.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, навчатися й працювати
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціальні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність вести мистецьку діяльність, знання особливостей художньої мови.
ПРН 6	Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, у тому числі міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння вести як індивідуальну, так і брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти
ПРН 12	Уміння працювати з об'ємною, правдоподібною та суперечливою інформацією, критично оцінювати інформацію, використовувати власний досвід, відомості з суміжних галузей
ПРН 14	Уміння реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, користуючись передовим досвідом зарубіжних і вітчизняних колег, застосовувати на практиці теоретичні знання, отримані під час навчання, а також власний досвід
ПРН 15	Володіння навичками вести професійну діяльність, прийомами професійного спілкування, нести соціальну відповідальність за результати своєї професійної праці
ПРН 16	Уміння рахуватися з соціальними нормами та правами інших людей, прагнути до повсякчасного та максимального розгортання життєвого потенціалу власної особистості
ПРН 17	Уміння особистості взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки, здатність до кооперації, достатній рівень

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРВІСНОГО СВІТУ І ДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ							
Предмет і завдання курсу. Місце і функції художньої культури в системі цілісної культури. Класифікація видів мистецтва.	7	2					5
Походження і причини виникнення мистецтва. Поліфункціональність і синкретизм первісної творчості.	7	2					5
Художня культура давніх цивілізацій Азії та Латинської Америки.	10						10
<i>Модульний контроль</i>	4						
<i>Разом</i>	28	4					20
Змістовий модуль II.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ							
Художня культура античного світу.	5	2	2				1
Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя.	6	2	2				2
Мистецтво європейського Відродження.	6	2	2				2
Художня культура Нового часу. Естетика бароко.	8	2	1				5
Мистецькі напрями XVII – XVIII ст.	8	2	1				5
Естетика художньої творчості XIX ст.	9	2	2				5
Естетичні принципи модерну і їх втілення в мистецькій практиці.	7	2	0				5
Художня культура XX ст.	9	2	2				5
<i>Модульний контроль</i>	4						
<i>Разом</i>	62	16	12				30
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	120	20	12				50

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРВІСНОГО СВІТУ І ДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ							
Предмет і завдання курсу. Місце і функції художньої культури в системі цілісної культури. Класифікація видів мистецтва.	9	1					8
Походження і причини виникнення мистецтва. Поліфункціональність і синкретизм первісної творчості.	9	1					8
Художня культура давніх цивілізацій Азії та Латинської Америки.	10						10
<i>Модульний контроль</i>							
Разом							
	28	2					26
Змістовий модуль II.							
ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ							
Художня культура античного світу.	14	2	2				10
Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя.	10	1	1				8
Мистецтво європейського Відродження.	12	1	1				10
Художня культура Нового часу. Естетика бароко.	13		1				12
Мистецькі напрями XVII – XVIII ст.	9		1				8
Естетика художньої творчості XIX ст.	13	1					12
Естетичні принципи модерну і їх втілення в мистецькій практиці.	12	1	1				10
Художня культура XX ст.	9		1				8
<i>Модульний контроль</i>							
Разом							
	92	6	8				78
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
Усього							
	120	8	8				104

5. Програма навчальної дисципліни
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРВІСНОГО
СВІТУ І ДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Місце і функції художньої культури в системі цілісної культури. Класифікація видів мистецтва

Лекція (2 год.). Світова художня культура – єдність і багатоманітність. Художній образ – основний засіб відображення та пізнання світу в мистецтві.

Функції мистецтва в культурі та суспільстві, розвитку особистості. Класифікації видів мистецтва. Зображально-виразні засоби різних видів мистецтва. Сутнісна характеристика видів мистецтв, понятійно-категоріальна система і жанрове розмаїття.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 2. Походження і причини виникнення мистецтва.

Поліфункціональність і синкретизм первісної творчості

Лекція (2 год.). Теорії походження мистецтва: теологічна, естетична, трудова, ігрова, психологічна.

Людина палеоліту та доби неолітичної революції. Формування основ художнього мислення: першообраз (світове дерево, богиня-мати); міфологічний рік (число, геометричний орнамент, рослина, звір); полярні категорії (світ/пітьма, життя/смерть, гора/низ) та міфологеми (хаос – створення світу – порядок, життя – смерть – відродження). Архітектурні та живописні пам'ятки палеоліту та неоліту.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 3. Художня культура давніх цивілізацій Азії та Латинської Америки

Міфологія – головне джерело образів мистецтва Давнього світу. Відображення космогонічних міфів та природного середовища у храмовій

архітектурі Месопотамії. Зикурати Етеменігуру в Урі та Етеменанки у Вавілоні. Типи палацових споруд.

Ідея Вічного життя – основа давньоєгипетської культури. Міф про Осиріса та Изиду. Обряд муміфікації та некрополь як матеріальне втілення ідеї Вічного життя (піраміди в Гізі, напівскельний храм у Дейр-ель-Бахрі, скельний храм в Абу-Симбел). Відображення релігійно-міфологічної картини світу в традиційній духовній культурі народів Сходу.

Індуїзм як стрижень художньої культури Індії. Індійська мініатюра – витончений жанр індо-мусульманського стилю. Космологізм як основа китайської культури. Діалог Сходу і Заходу в культурі. Поєднання символічного та реалістичного в живописі Д.Рівери (Національний палац та будівля Міністерства освіти у Мехіко).

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Тема 4. Художня культура античного світу

Лекція (2 год.). Естетика античності. Антропоморфізм світосприйняття давніх греків. Міфологізм грецької архітектури (храм Афіни в Пестумі, Парфенон та Ерехтейон в Афінах), скульптури («Персей, що вбиває Медузу Горгону» в храмі Афіни у Селінунті, іонічний фриз Парфенона, горельєф «Гігантомахія» вівтаря Зевса у Пергамі) та літератури («Іліада» та «Одісея» Гомера).

Етруське світосприйняття як основа римської культури. Живописне оздоблення етрусських гробниць. Натуралізм портретної і храмової скульптури. Римська звитяга на славу державі – культуротворче кредо Давнього Риму. Типи ранньохристиянських храмів. Традиції античного світу у європейській культурі.

Семінар (2 год.).

1. Естетика античності.
2. Антропоморфізм світосприйняття давніх греків. Міфологізм грецької архітектури, скульптури та літератури.
3. Грецька скульптура ранньої, високої та пізньої класики.
4. Людина і фатум у давньогрецькому театрі.
5. Етруське світосприйняття як основа римської культури.
6. Мистецькі доміанти Давнього Риму: архітектура, скульптура, живопис.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 5. Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя

Лекція (2 год.). Відбиток східно-християнської картини світу в архітектурі хрестово-купольного храму. Еволюція базиліки. Готичний храм як образ світу. Образи і сюжети середньовічної культури – «вічні» образи і сюжети в мистецтві наступних епох.

Семинар (2 год.).

1. Візантійський стиль в архітектурі, іконописі та мозаїчному декорі.
2. Романська базиліка – символізм, особливості декору інтер'єрів.
3. Естетика готики. Готичний храм як образ світу. Регіональні варіанти готичного стилю.
4. Героїчний епос, рицарська куртуазна лірика, народна проза.
5. Монодія як основа середньовічної релігійної музики (григоріанський хорал).

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 6. Мистецтво європейського Відродження

Лекція (2 год.). Ідеали гуманізму в мистецтві Італійського Ренесансу. Нова естетика Високого Відродження. Особливості Північного Відродження. Спадщина В. Шекспіра – вершина художнього відтворення характерів і

ситуацій у словесному мистецтві. Трагічна доля ідеалів Відродження на початку нової епохи.

Семінар (2 год.).

1. Ідеали гуманізму в мистецтві Італійського Ренесансу. Проторенесанс в літературі та живописі.
2. Майстри раннього Відродження в образотворчому мистецтві.
3. Нова естетика Високого Відродження.
4. Пізнє Відродження.
5. Особливості Північного Відродження. Ренесанс у Нідерландах та Німеччині.
6. Трагічність ренесансних ідеалів у творчості В.Шекспіра.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 7. Художня культура Нового часу. Естетика бароко

Лекція (2 год.). Естетика бароко. Архітектурні особливості ансамблевого стилю (. Поява нових музичних жанрів: опери, інструментальних концертів. Краса реального світу у спадщині М.Караваджо (Італія), Рембрандта (Голландія), Д.Веласкеса.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 8. Мистецькі напрями XVII – XVIII ст.

Лекція (2 год.). Естетика класицизму. Естетика Просвітництва. Філософські повісті Вольтера, міщанська драма Д.Дідро і сентиментальний роман Ж.-Ж. Руссо у французькій просвітницькій літературі. Опера реформа К.-В. Глюка. Симфонізм Віденської класичної школи.

Семінар (2 год.).

1. Естетичні принципи бароко.
2. Архітектурні особливості ансамблевого стилю (церква Іль Джезу Дж. Б.Віньоли і Дж. делла Порта в Римі). Творчість Л.Берніні.

3. Формування нових жанрів у живописі (історичний, побутовий, натюрморт). «Великий силь» П.-П.Рубенса.
4. Поява нових музичних жанрів: опери (К.Монтеверді «Орфей»), інструментальних концертів (concerto grosso А.Кореллі та А.Вівальді), вільної поліфонії («Страждання за Матфеєм» Й.-С.Баха).
5. Краса реального світу у спадщині М.Караваджо, Рембрандта, Д.Веласкеса.
6. Естетичні принципи класицизму. Його здобутки в драматургії й театрі.
Література основна: 1.1 – 1.5
Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 9. Естетика художньої творчості ХІХ ст.

Лекція (2 год.). Естетика романтизму. Пейзаж у романтичному живописі. Естетика англійського парку. Європейська і американська романтична поезія і проза. Реалістичні тенденції в національних музичних театрах. Побутова танцювальна музика у творчості «короля вальсів» Й.Штрауса.

Семінар (2 год.).

1. Естетика та художні прийоми романтизму.
2. Музика – провідне мистецтво романтичної доби: розвиток жанрів.
3. Романтичні та реалістичні тенденції у живописі.
4. Європейська і американська романтична поезія і проза.
5. Принципи критичного реалізму в літературі 30 – 60-х років ХІХ ст.
6. Реалістичні тенденції в національних музичних театрах.
7. Мистецтво імпресіонізму.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

**Тема 10. Естетичні принципи модерну і їх втілення
в мистецькій практиці**

Лекція (2 год.). Поява конкуруючих художніх методів і напрямів у художній культурі. Декаданс в європейській літературі. Імпресіонізм в живописі. Абсолютизація моменту в музиці К.Дебюссі і скульптурі О.Родена. Стилль модерн в архітектурі (В.Орте, А.Гауді). Синтез мистецтв в архітектурі.

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

Тема 11. Художня культура ХХ ст.

Лекція (2 год.). Естетика модернізму. Нове бачення краси як заперечення єдності форми, простору і кольору. Художня й естетична своєрідність культури США. Популярність афро-американського фольклору. Основні естетичні принципи постмодернізму. Електронна музика. Маскультура і відродження архаїчних форм у художньому мисленні. Поп-арт. Діалог культур і глобалізація.

Семінар (2 год.).

1. Естетичні принципи модернізму. Нове бачення краси як заперечення єдності форми, простору і кольору.
2. Індивідуальна свобода митця і творчий експеримент:
  - фовізм А.Матісса,
  - експресіонізм Ф.Марка,
  - кубізм П.Пікассо,
  - сюрреалізм Р.Магрітта і С.Далі.
3. Конструктивізм в архітектурі Ш.-Е. Ле Корбюзьє.
4. Художня й естетична своєрідність культури США:
  - музика (Ч.Айвз).
  - архітектурна традиція (Емпайр Стейт Білдінг у Нью-Йорку).
  - популярність афро-американського фольклору (казки-притчі, спірічуелс, блюз, джаз).

Література основна: 1.1 – 1.5

Література додаткова: 2.1-2.5.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	8	8
Відвідування семінарських занять	1	-	-	6	6
Відвідування практичних занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Робота на семінарському занятті	10	-	-	6	60
Робота на практичному занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	-	42	-	139
Максимальна кількість балів:		181			
Розрахунок коефіцієнта:		$181 : 60 = 3,02$			
Екзамен:		40			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

З метою ґрунтовного вивчення дисципліни завдання самостійної роботи складають перзентації з вибраних тем у таблиці.

№ зп	Тематичний розділ	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Академічний контроль, форма підготовки	Бали
Змістовий модуль I. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ПЕРВІСНОГО СВІТУ І ДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ					
1	Місце і функції художньої культури. Класифікація видів мистецтв.	1. Загальна сутнісна характеристика видів мистецтв: архітектура, живопис і графіка, скульптура, декоративно-ужиткове мистецтво,	4	підготовка доповіді (презентації)	5

2	Походження і причини виникнення мистецтва. Поліфункціональність і синкретизм первісної творчості	література, музика, хореографія, театр, фотомистецтво, кіномистецтво. 2. Понятійно-категоріальна система і жанрове розмаїття видів мистецтв.	4		5
3	Художня культура давніх цивілізацій Азії та Латинської Америки	<p>1. Художня культура Месопотамії: –архітектура; –скульптура; –епос.</p> <p>2. Художня культура Давнього Єгипту як втілення ідеї Вічного життя: –міф про Озиріса та Ізиду; –Архітектура, рельєф, живопис як магічний код вічного буття (некрополь у Гізі, Карнакський храм); –давньоєгипетський канон живописного зображення і скульптурного зображення людини</p> <p>3. Традиційна художня культура Індії: – індуїзм як стрижень художньої культури; – епос «Махабхарата» і «Рамаєна»; – сакральна архітектура; – скульптура у декорі храмів; – фрескові цикли храмів Аджанти та індійська мініатюра.</p> <p>4. Китайська традиційна художня культура: – пейзажні жанри і техніки; естетика порожнечі – етичний зміст літературних творів («Луньюй», «Даоде-цзин», «Цзінь, пін, мей»); – храмово-палацова архітектура як відображення п'ятичасткової моделі світу; – паркове мистецтво (Іхеюань у Пекіні)</p> <p>5. Художня культура Японії: –естетика сінто; –культ природних образів і</p>	5	підготовка доповіді (презентації)	5

		<p>краси буденного в архітектурі (святинище Амагерассу), гравюрі укійо-е, літературі (хоку і танка), садовому мистецтві та чайній церемонії. –діалог Сходу і Заходу в культурі</p>			
		<p>6.Художня культура індіанців Південної та Центральної Америки: –ритуал як стрижень культури; –храмова та світська архітектура індіанців майя та ацтеків (Паленке, Чічен-Іца, Теночтитлан); –поєднання символізму і реалізму в живописі Д.Рівери</p>			
Змістовий модуль II. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ					
4	Художня культура античного світу	<p>1.Етрусське мистецтво: живописне оздоблення гробниць, натуралізм скульптури. 2.Міська архітектура Риму як втілення ідеї державної величі. 3.Портретна скульптура римлян. 4. Типи ранньохристиянських храмів (ротонда і базиліка); символіка розташування мозаїк</p>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
5	Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя	<p>1.Альгамбра – синтез романської та мусульманської культур. 2.Регіональні варіанти готичного стилю в Німеччині (Кельн, Нюрнберг), Іспанії (Севілья, Толедо), Італії (Сієнна, Орв'єто). Героїчний епос, лицарська куртуазна лірика, народна проза (жанри байки, прикладу-проповіді) як джерела сюжетів середньовічної скульптури, живопису та мініатюри. Образи і сюжети середньовічної культури – «вічні» образи і сюжети в мистецтві наступних епох.</p>	4	підготовка доповіді (презентації)	5
6	Мистецтво європейського Відродження	<p>1.Родоначалник італійської ренесансної архітектури Ф.Брунелески (Капелла Пацци).</p>	4	підготовка доповіді (презентації)	5

		2.Школа Фонтенбло у Фран. 3.Ренесанс у Нідерландах та Німеччині (Ян Ван Ейк, П.Брейгель Ст., Л.Кранах Ст, А.Дюрер)			
7	Художня культура Нового часу. Естетика бароко	1.Особливості барокової архітектури. 2.Ідейна, тематична і художня своєрідність творчості П.-П.Рубенса і Рембрандта.	2	підготовка доповіді (презентації)	5
8	Мистецькі напрями XVII – XVIII ст.	1.Естетика класицизму. «Великий стиль» Людовика XIV в архітектурі (Версаль, ансамблі Парижу). 2.Класицизм у живописі (Н.Пуссен). 3.Французький класицистичний театр (П.Корнель, Ж.Расін). 4.Мистецтво рококо (А.Ватто, і Ф.Буше) 5.Естетика Просвітництва. Французька просвітницька література (Вольтер, Д.Дідро і Ж.-Ж.Руссо). 6.Революційний класицизм і ампір Ж.-Л.Давида. 7.Оперна реформа К.-В.Глюка. Сонатно-симфонічні цикли Й.Гайдна, опери В.-А.Моцарта, симфонії Л. ван Бетховена	5	підготовка доповіді (презентації)	5
9	Естетика художньої творчості 19 ст.	1.Естетика романтизму. Прийом антитези – магістральний художній прийом романтичного мистецтва. 2.Розвиток нових жанрів у музиці (Ф.Шуберт, Г.Берліоз, Р.Вагнер, Ф.Ліст). 3.Живопис прерафаелітів (Міллес, Д.-Г.Россетті). Пейзаж у романтичному живописі (К.-Д.Фрідріх, У.Тернер). Полотна Е.Делакруа, Ф.Гойї і Т.Жеріко. 4.Європейська і американ. романтична поезія і проза (Д.Байрона, Г.Гейне, Е.Т.А.Гофмана, В.Гюго, В.Скотта, В.Ірвінга) 5.Принципи критичного реалізму в літературі 30-60-х років 19 ст. Історія суспільства	2	підготовка доповіді (презентації)	5

		у творчості Бальзака, Стендаля, Меріме, Ч.Діккенса, Пушкіна, Гоголя, Тургенєва, Достоевського і Толстого. 6.Реалістичні тенденції в національних музичних театрах: італійському (Д.Верді), чеському (Б.Сметана), німецькому (Р.Вагнер), російському (М.Мусоргський, Н.Римський-Корсаков, О.Бородін, П.Чайковський). Побутова танцювальна музика у творчості Й.Штрауса			
10	Естетичні принципи модерну і їх втілення в мистецькій практиці	1. Тематична і стилістична неповторність Е.Мане, Е.Дега і О.Ренуара. 2.Постімпресіонізм В.ван Гога, Тулуза-Лотрека, П.Сезанна і П.Гогена як джерело майже всіх провідних напрямів живопису ХХ ст. 3.Абсолютизація моменту в музиці К.Дебюссі і скульптурі О.Родена	4	підготовка доповіді (презентації)	5
11	Художня культура 20 ст.	1.Примітивізм В.Руссо. Кубізм П.Пікассо. Абстракціонізм В.Кандинського 2.Новаторська музика російських композиторів А.Скрябіна та І.Стравінського. 3.»Великий стиль» у художній культурі тоталітарних держав. Принципи «народності» та авторитарності в тоталітарному мистецтві. 4.Культура США: література (Г.Лонгфелло, У.Уїтмен, Е.Хемінгуей), живопис (Е.Хоппер, Е.Уорхолл). 5.Нові види мистецтв і нові форми синтезу: кінематограф, інсталяція, висока мода, комп'ютерна графіка та анімація. 6.Музичне мистецтво II пол. ХХ ст. (Beatls, Pink Floyd, «Нова хвиля»). Електронна музика.	4	підготовка доповіді (презентації)	5
Всього:			50		55

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень.	21 – 25
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень.	17 – 20
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; • продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.	13 – 16
<ul style="list-style-type: none"> • студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль (іспит) проводиться у вигляді письмової роботи, що містить відповіді на три питання екзаменаційного білету.

Критерії оцінювання семестрового контролю

К-ть балів	Критерії оцінювання
36-40	Ставиться за відмінне, всебічне знання матеріалу, вміння відрізнити стиль певної доби за сукупністю стильових ознак, знання мистецьких творів (опитування за візуальним рядом), вміння визначати авторство мистецького твору, знання музейної географії творів мистецтва, вміння аналізувати художній твір, оцінювати його мистецькі якості
31-35	Ставиться за гарне, доволі повне знання матеріалу, вміння відрізнити стиль певної доби за сукупністю стильових ознак, непогане знання мистецьких творів з незначною кількістю помилок, вміння визначати авторство мистецького твору з невеликими огріхами щодо манери та стилю, вміння аналізувати художній твір
26 -30	Ставиться за доволі повне знання матеріалу, вміння відрізнити стиль певної доби за сукупністю стильових ознак, непогане знання мистецьких творів з незначною кількістю помилок, вміння аналізувати художній твір
21-25	Ставиться за неповне знання матеріалу, погане вміння відрізнити стиль певної доби за сукупністю стильових ознак, відсутність належних знань мистецьких творів, невміння визначати авторство мистецького твору, відсутність здатності вміння аналізувати художній твір
16-20	Ставиться за погане знання матеріалу, невміння відрізнити стиль певної доби за сукупністю стильових ознак, відсутність належних знань мистецьких творів, невміння визначати авторство мистецького твору, відсутність здатності вміння аналізувати художній твір
1-15	Ставиться в разі незнання корпусу мистецьких пам'яток основних історичних епох, стилів і напрямів, невміння самостійно аналізувати художній твір та визначати його мистецьку цінність, незнання корпусу музеїв світу, де зберігаються світові мистецькі шедеври

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю і екзамену

1. В чому полягає різниця між поняттями «мистецтво» і «художня культура». Обґрунтувати.
2. Картина світу та її відображення в давньоєгипетському мистецтві. Роль міфу в мистецтві Стародавнього Єгипту.
3. Схарактеризуйте художньо-естетичні принципи культури Стародавньої Месопотамії. Наведіть приклади їх відображення в мистецтві.
4. В чому полягає суть проблеми визначення культури? Відмінність понять культури й художньої культури.

5. Визначте і схарактеризуйте основні концепції культурогенезу. З чим пов'язаний плюралізм поглядів на еволюцію культури ?
6. Що символізують архітектурні споруди Вавилону? Які риси становлять їхню особливість? Як це співвідноситься з уявленнями про життя і смерть?
7. Розкрийте особливості художньої культури первісної доби (збирачів і мисливців). В чому полягає сакральність архаїчної культури?
8. Іменами яких художників представлений живопис італійського та іспанського бароко? Схарактеризуйте основні риси та жанрові особливості їхньої творчості.
9. В чому полягає особливість мистецького канону Месопотамії? Що він символізує?
10. Схарактеризуйте витоки, особливості світобачення та художні риси мистецтва бароко. Якою бачилася модель світу мислителям епохи бароко? Чому?
11. Назвіть основні риси мистецтва європейського класицизму в живописі та архітектурі. Як класицизм визначав поняття «класика»? В чому різниця сприйняття античної спадщини в епоху класицизму й ренесансу?
12. У чому полягають витоки сакральності давнього мистецтва? Як це вплинуло на його зміст?
13. Який стиль мистецтва породила епоха Реформації? Дайте характеристику його естетичних принципів.
14. Які релігійно-міфологічні уявлення населення Стародавньої Месопотамії відображає архітектура і література Вавилону?
15. Пітер П.Рубенс як представник фламандської школи живопису бароко: визначте стилістичні особливості, жанрово-тематичне розмаїття та художні принципи його творчості.
16. Охарактеризуйте творчість Рембрандта ван Рейна. Яким чином у ній відобразилися філософсько-етичні пошуки художника?
17. Як ви розумієте антропоцентризм ренесансної культури? Доведіть зв'язок цього поняття з гуманізмом.

18. Схарактеризуйте французьке мистецтво кін. XIX – поч. XX ст. Назвіть основні художні напрями цього періоду, їхніх найвидатніших представників, порівняйте та обґрунтуйте естетичні принципи їх творчості.
19. Дайте оцінку значення грецької архітектури в історії європейського мистецтва.
20. Схарактеризуйте провідні види мистецтва за відомими вам принципами класифікації. У чому виявляється недосконалість цих класифікацій?
21. Яка роль людини в давньогрецькій культурі? Розкрийте конфлікт людської волі і фатуму (долі) на прикладі давньогрецького епосу або трагедій.
22. Яке місце займає флорентійська школа в розвитку європейського живопису?
23. Які культурні витоки мала культура Стародавнього Риму?
24. Що становить зміст поняття «романтичний герой» в художній культурі XIX ст.? Наведіть приклади втілення цього образу в різних видах мистецтва.
25. Що складає особливість римського варіанту античної культури порівняно з грецьким?
26. Схарактеризуйте провідні жанри французького мистецтва 18 століття. Назвіть його представників та визначте специфіку.
27. Що складає визначальні особливості романтичної музичної традиції XIX ст.?
28. Які художні принципи лежать в основі європейського реалістичного мистецтва? Назвіть його представників.
29. В чому полягає конструктивна і семантична відмінність православного та готичного храму?
30. Визначте місце Данте Аліг'єрі в історії західноєвропейської культури.
31. Розкрийте зміст поняття «готика». В чому відмінність національних рис готики в архітектурі (на прикладі готичного мистецтва Франції та Німеччини).

32. Яку еволюцію пройшла людина в духовному житті протягом 19 століття? Які стилі і методи в мистецтві відповідають цим змінам?
33. Розкрийте роль релігії в середньовічній культурі. Що таке «схід» в середньовічному світорозумінні? Де він локалізувався?
34. Яке світосприйняття і тип мистецтва породила Велика Французька революція 1789-1794? Дайте його характеристику.
35. Визначте роль лицарської культури в історії західноєвропейського середньовіччя.
36. Схарактеризуйте модерн в європейській архітектурі.
37. Що становить основні досягнення в мистецтві західноєвропейського середньовіччя? Відповідь обґрунтуйте.
38. Які риси характеризують романтичне мистецтво Західної Європи? Назвіть його найвидатніших представників та зазначте особливості творчості.
39. Розкрийте зміст поняття «ренесанс». Назвіть основні досягнення німецького Відродження, в чому полягають його особливості.
40. Які соціокультурні кризи пережив світ протягом 20 століття? Який вплив це мало на мистецтво?
41. Як ви розумієте гуманізм ренесансної культури? На прикладі творчості митців визначте його риси в художній творчості.
42. В чому полягають витоки відходу від реалізму в мистецтві 20 століття? Хто був основоположником безпредметності в живописі? Схарактеризуйте основні етапи творчості художника.
43. Розкрийте поняття «романський стиль» у середньовічному мистецтві.
44. Які теми, проблеми та герої становлять своєрідність романтичного мистецтва?
45. Визначте і коротко схарактеризуйте культурно-історичні епохи європейської культури.
46. Охарактеризуйте життя і творчість Леонардо да Вінчі. Чому його відносять до «титанів Відродження»?

47. Проаналізуйте тенденції західноєвропейської барокової культури в мистецтві (іконопис та портретний живопис, архітектура).
48. Що символізує собою Ейфелева вежа в Парижі? Яку нову сторінку в розвитку європейської культури відкрило її створення у 1889 р.?
49. Порівняйте функції символу в античному і середньовічному мистецтві.
50. Які світоглядні і художні принципи лежать в основі мистецтва імпресіоністів? Назвіть його найвідоміших представників та схарактеризуйте основні риси їхньої творчості.
51. Назвіть та схарактеризуйте основні напрями у мистецтві модернізму. Назвіть їхніх представників.
52. У чому полягають світоглядні витоки мистецтва постмодернізму? Назвіть його представників в українській культурі. У чому полягають національні особливості українського постмодернізму?
53. Схарактеризуйте масове мистецтво як феномен культури.
54. Як ви розумієте ідею ворожості світу до людини, характерну для культури 20 ст.? Як вона відображена у мистецтві?
55. У чому відмінність понять «модерн» і «модернізм». Визначте риси модерну в архітектурі.
56. У чому полягає естетичний ідеал реалістичного мистецтва? Назвіть види та жанри мистецтва, у яких він найбільш яскраво був відображений.
57. У чому полягає специфіка мистецтва народів Мезоамерики? Які давні цивілізації входять до цього регіону?
58. У чому полягають особливості іспанського романтизму в живописі? Схарактеризуйте творчість Ф.Гойя.
59. Хто такі «малі голандці»? Схарактеризуйте творчість одного з представників цього напрямку в живописі.
60. Які риси характеризують мистецтво експресіонізму? Схарактеризуйте творчість одного з представників цього напрямку в живописі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Художня культура»

Разом: 120 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 50 год., модульний контроль – 8 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II							
Назва модуля	Художня культура первісного світу і давніх цивілізацій			Художня культура Західної Європи і Північної Америки							
Теоретичні розділи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Лекції (10 балів)	Предмет і завдання курсу. Функції художньої культури в системі цілісної культури. Класифікація видів мистецтв (1 бал)	Походження і причини виникнення мистецтва. Поліфункціональність і синкретизм первісної творчості. (1 бал)	-	Художня культура античного світу (1 бал)	Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя (1 бал)	Мистецтво європейського Відродження (1 бал)	Художня культура Нового часу. Естетика бароко. (1 бал)	Мистецькі напрями XVII – XVIII ст. (1 бал)	Естетика художньої творчості XIX ст. (1 бал)	Естетичні принципи модерну і їх втілення в мистецькій практиці. (1 бал)	Художня культура XX ст. (1 бал)
Семінарські заняття (60 балів+6 балів)	-	-	-	Художня культура античного світу (10+1 б.)	Мистецькі напрями і стилі Середньовіччя (10+1 б.)	Мистецтво європейського Відродження (10+1 б.)	Художня культура Нового часу. Естетика бароко Мистецькі напрями XVII – XVIII ст. (10+1 бал)	Естетика художньої творчості XIX ст. (10+1 б.)		Художня культура XX ст. (10 +1б.)	
Самостійна робота (55 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)							
Разом балів: 181 (q = 3,02), екзамен – 40 балів											

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Основна література:

1. Абрамович С. Д. Світова та українська культура: навчальний посібник / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів: Світ, 2004. – 342 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 38 примірників)
2. Греченко В. А. Світова та українська культура з тестовими завданнями: довідник для школярів та студентів / В. А. Греченко, І. В. Чорний. – К.: Літера, 2009. – 416 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
3. Історія світової культури : навч. посіб. для студ. гуманітарних спец. вузів / кер. авт. кол. Л. Т. Левчук. – 4-е вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 368 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 28 примірників)
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / А. В. Яртись, В. П. Мельник, М. В. Кашуба ; ред.: А. В. Яртись, В. П. Мельник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 568 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 216 примірників)
5. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко ; ред. М. М. Закович. – К.: Знання, 2000. – 622 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 19 примірників)

2. Додаткова література:

1. Гриценко В. Людина і культура: навчальний посібник для старших класів середніх загальноосвітніх закладів / В. Гриценко. – К.: Либідь, 2000. – 364 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 9 примірників)
2. Культурологія: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / Д. С. Берестовська [та ін.] ; Кримський державний медичний університет імені С. І. Георгієвського. – Сімферополь: [б. в.], 2010. – 367 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
3. Закович М. М. Українська та зарубіжна культура [Текст] : навчальний посібник / М. М. Закович, О. М. Зязюн [та ін.] ; за ред. М. М. Заковича. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2001. – 550 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)

2 примірника)

4. Гузь О. Від міфу до постмодернізму / О. Гузь. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 205 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)

5. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / за наук. ред. Л. Є. Дещинського ; Міністерство освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти Міністерства освіти і науки України. – 4-те вид, переробл. і доп. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 304 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 14 примірників)